Klapalekiana, **33**: 93-99, 1997
ISSN 1210-6100

Výskyt *Eupotosia affinis* (Coleoptera: Cetoniidae) v České republice

The occurrence of *Eupotosia affinis* (Coleoptera: Cetoniidae) in the Czech Republic

Jiří ŠUHAJ[1)] & Josef CHYBÍK[2)]

[1)]Svatopluka Čecha 1075, CZ-735 81 Bohumín 1
[2)]Sadová 575, CZ-664 42, Modřice

Faunistics, grid mapping, biology, phenology, Coleoptera, Scarabaeoidea, Cetoniidae, *Eupotosia affinis*, south Moravia, Czech Republic

Abstract. This work gives a summary of the published data from 1922 to 1996 and reports 6 new localities of *Eupotosia affinis* (Andersch, 1797) in the Czech Republic. The species is so far known to occur at 10 localities in 8 faunistic squares of the grid mapping. The first documented specimen is dated from 1990. The recent occurrence is localized in the leafy forest of the lowlands and hills of south-eastern Moravia. Currently, the population density and the number of localities of the species are increasing. Some remarks on the notations on ecology, phenology and biology of the species are given.

ÚVOD

Ze dvou evropských druhů zlatohlávků rodu *Eupotosia* Mikšić, 1954 z podčeledi Cetoniinae zasahuje svým areálem do střední Evropy pouze *Eupotosia affinis* (Andersch, 1797). U tohoto druhu byly dosud popsány 3 poddruhy, a to *E. a. affinis, E. a. pyrodera* Reitter, 1891 a *E. a. tyrrenica* Mikšić, 1957, přičemž do jižní části střední Evropy pronikla pouze nominotypická subspecie (Reitter 1899, Mikšić 1966, Tauzin 1991).

Eupotosia affinis obývá teplejší pásmo Evropy včetně velkých ostrovů ve Středozemním moři (Korsika, Sardinie, Sicílie, Kréta), Malou Asii, Blízký východ a Střední Asii (Tauzin 1991). Na východ zasahuje přes Gruzii, Arménii, Ázerbájdžán a severní Írán až do Turkménie (Medvedev 1964, Rataj 1986). V severní Africe chybí (Mikšić 1966). V západní Evropě zasahuje na sever až do Belgie, ve východní Evropě probíhá severní hranice areálu jižním Běloruskem, severní Ukrajinou a Voroněžskou oblastí v Ruské federaci (Medvedev 1964). Ve střední Evropě se kromě České republiky vyskytuje v Maďarsku (Ádám 1994), na Slovensku (Král 1993) a velmi vzácně v Rakousku (Machatschke 1969). Z Německa jsou známy pouze nálezy před rokem 1910 (Reitter 1909, Horion 1951). Z území Polska byl na počátku tohoto století publikován výskyt ve dvou oblastech (Jakobson 1915, Pongrácz 1923), ale tyto údaje nebyly později potvrzeny dalšími nálezy (Burakowski, Mroczkowski & Stefańska 1983).

Eupotosia affinis se vyskytuje v listnatých lesích a larvy se vyvíjejí v prachnivějícím dřevě, hlavně dubovém (Burakowski, Mroczkowski & Stefańska 1983). Ve střední Evropě se imaga objevují kolem poloviny června, na Balkáně a jinde v jižní Evropě od dubna do října s kulminací v první polovině července (Rataj 1986). Živí se mízou poškozených dubů a přezrálými plody, jako jsou třešně, hrušky, meruňky, fíky atd. (Rataj 1986). Stebnicka (1978) uvádí, že larvy tohoto druhu se vyvíjejí ve ztrouchnivělém dřevě nebo v mraveništích *Formica rufa* L. a *Camponotus herculeanus* L., imaga sají nektar v květech různých dřevin a bylin. Podle Mikšiće (1970) se v pří-

mořské oblasti Dalmácie dospělí brouci vyskytují místy velmi hojně na zralých třešních, rozkvetlých dubech apod.

V České republice se *Eupotosia affinis* vyskytuje pouze na jižní Moravě. První výskyt ohlásil Zoufal (1922), a to z okolí Prostějova. Po něm uvedl Fleischer (1927-1930) pouze obecně, že uvedený zlatohlávek žije na jižní Moravě. Také Balthasar (1956) konstatoval, že se vyskytuje vzácně na jižní Moravě a poněkud hojněji na jižním Slovensku, ale konkrétní lokality z území Moravy neuvedl. Do 90. let tohoto století nebyly známy žádné exaktní údaje o rozšíření, takže Král (1989) ještě uvedl, že druh nebyl více než 30 let na Moravě doložen. Teprve po několika letech zaznamenali Král & Vitner (1993) výskyt jednoho ex. u Břeclavi. Další 2 lokality uvedl později Juřena (1996). Král & Vitner (1996) považují zlatohlávka *Eupotosia affinis* za ohrožený druh na území Moravy.

Cílem našeho příspěvku je podat souhrn všech nám známých nálezů tohoto druhu v České republice. Součástí práce jsou také poznámky k ekologii, fenologii a biologii.

MATERIÁL A METODIKA

Informace o dokladech byly získány sdělením od kolegů, jejichž sběry jsme neměli možnost shlédnout. Ve vlastních sbírkách máme materiál ze čtyř lokalit. Uskutečnili jsme také prohlídku sbírky V. Zoufala (in MZMB) a sbírek některých muzeí (MKP, OM, SZMO, VMO). Další informace o dokladovém materiálu v muzeích jsme získali sdělením od kurátorů sbírek (JMČB, NMP). Provedli jsme rovněž excerpci literárních pramenů. Citace u nálezů v přehledu lokalit znamenají, že uvedený údaj již byl publikován. Všechny lokality jsme označili kódy síťového mapování (Zelený 1972, Anonymus 1981, Novák 1989) a zanesli do mapy České republiky (obr. 1). U všech údajů jsme uvedli nadmořské výšky (Davídek et al. 1978; Beneš, Mikulík & Anders 1981; Anonymus 1994). Rozpětí výškových stupňů vertikální zonace jsme převzali podle Čiháře et al. (1988). Přiřazení lokalit ke katastrálním územím jsme provedli podle Korčáka et al. (1935). U dokladu od L. Čížka z Břeclavi - Pohanska (Král & Vitner 1993) jsme uvedli správné datum nálezu.

ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY

- číslo v závorce za názvem lokality představuje číselný kód faunistického čtverce (částečně viz Novák 1989);
- k označení sbírek používáme zkratky (viz Seznam sbírek), např. DK = collectio David Král, Praha - není-li uvedeno nic dalšího, znamená: D. K. legit a materiál je uložen v jeho sbírce;
- použité zkratky: dec. - dekáda, det. - určil, env. - okolí, kol. st. - kolinní výškový stupeň (201-500 m n. m.), lgt. - sbíral, lok. - lokalita, pers. comm. - osobní sdělení;
- není-li uvedeno jinak, byla imaga chytána v letu.

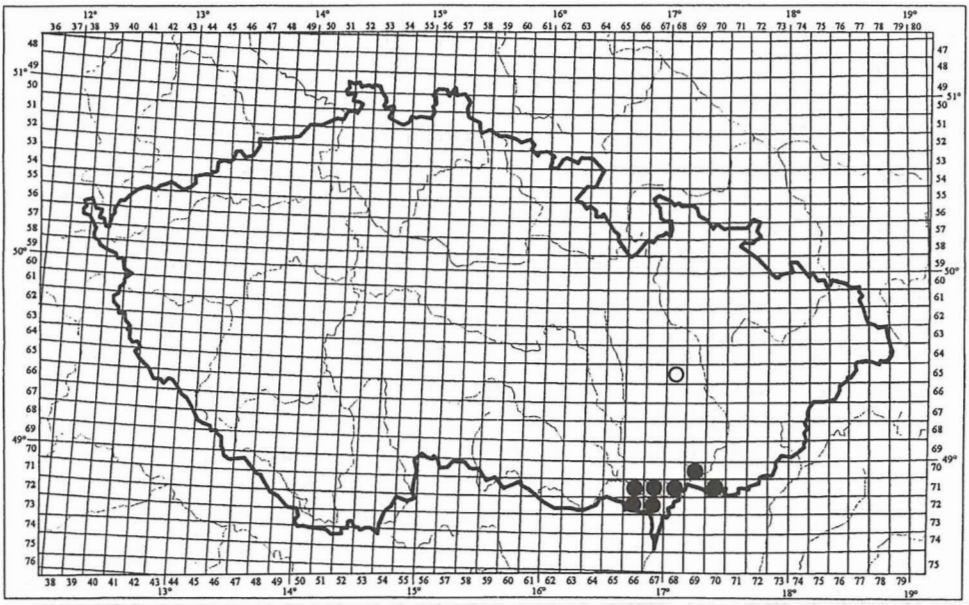
SEZNAM SBÍREK A JEJICH ZKRATKY

DK - David Král, Praha
DV - Dalibor Všianský, Adamov
IM - Ivo Martinů, Olomouc
JB - Jan Bezděk, Hranice
JC - Josef Chybík, Modřice
JMČB - Jihočeské muzeum, České Budějovice
JP - Jindřich Procházka, Hodonín
JŠ - Jiří Šuhaj, Bohumín
JŽ - Jaroslav Žák, Jezernice
LB - Libor Bauernöpl, České Budějovice
LČ - Lukáš Čížek, Brno
MKP - Muzeum Komenského, Přerov
MR - Milan Rozsíval, Rokytnice v Orlických horách
MV - Michal Vodrážka, Hodonín
MZMB - Moravské zemské muzeum, Brno
NMP - Národní muzeum, Praha
OM - Ostravské muzeum
RS - Radim Šigut, Paskov
RŠ - Roman Šťastný, Kunovice
SZMO - Slezské zemské muzeum, Opava
VMO - Vlastivědné muzeum, Olomouc
VMŽ - Vrbasovo muzeum, Ždánice
ZK - Zdeněk Kletečka, České Budějovice
ZKR - Zdeněk Kraus, Mikulovice

VÝSLEDKY

Přehled dosavadních údajů o nálezech *Eupotosia affinis* v České republice:

1. Prostějov env. (6568), bez data, kol. st. (Zoufal 1922).
2. Bzenec, přívoz (7069), 195 m: 1.VII.1995, 1 ex., RŠ; 6.VII.1995, 1 ex., RŠ; 18.VII.1995, 1 ex. na zemi, P. Boža lgt., JŠ.
3. Podivín, Janův hrad (7166), 160 m: 27.V.1993, 1 ex., LČ; 2.VII.1996, na příjezdové cestě 1 pár při kopulaci, DK.
4. Břeclav - Ladná (7167), 160 m, 4.VII.1995, 1 ex., L. Bauernöpl lgt., Z. Kletečka det., LB.
5. Hodonín (7168), 162 m: 16.V.1994, 1 ex., JP; 18.V.1994, více ex., MV, 1.VI.1994, více ex., JP; 18.VI.1994, 20 ex., JP; 20.V.1995, více ex., MV; 27.V.1995, více ex., MV; 30.V.1995, více ex., MV; 12.VII.1995, 2 ex., O. Luža lgt. et det., VMŽ; 12.VI.1996, více ex., MV; 16.VI.1996, více ex., JP; 5.VII.1996, více ex., JP; 7.VII.1996, 3 ex., z toho 2 kusy v květu svídy (*Swida* sp.), JC; 8.VII.1996, více ex., MV.
6. Radějov (7170), 280-340 m, 24.VI.1994, 1 ex., DV (Juřena 1996, Šigut 1996).
7. Valtice, Boří les (7266), 180 m: 12.VI.1994, 2 ex., JC (Juřena 1996); 28.V.1995, 1 ex., JC; 190-200 m: 21.VI.1995, více ex., JP; 28.VI.1995, více ex., JP; 29.VI.1995, více ex., JP; 12-23.VI.1996, 15 ex., IM; 27.VI.1996, více ex., JP.
8. Břeclav, Kančí obora (7267), 159 m: 2.VI.1996, 3 ex. JC; 8.VI.1996, 1 ex., JŽ.
9. Břeclav, parčík u nádraží ČD (7267), 158 m, 15.VII.1995, 1 rozšlápnutý ex., ZK.

Obr. 1. Čtverce síťového mapování se zjištěným výskytem *Eupotosia* affinis v České republice. Prázdné kolečko - nálezy do r. 1950; plné kolečko - nálezy po r. 1950.

Fig. 1. Squares of grid mapping with occurrence of *Eupotosia affinis* in the Czech Republic. Empty circle - records up to 1950; filled circle - records after 1950.

10. Břeclav - Pohansko (7267), 160 m: 30.VI.1990, 1 ex., L.Čížek lgt., D. Král det., LČ (Král a Vitner (1993) uvádějí chybně datum 30.VI.1992); 30.VI.1993, 1 ex., IM; 12.VI.1994, 1 ex., DV (Juřena 1996); 1.VII.1995, 1 ex., JB; 25.VI.-1.dec.1995, 5 ex., IM; 1.VI.1996, 1 ex., RS; 2.VI.1996, 1 ex., ZKR; 8.VI.1996, 1 ex., JŽ; 1 ex., MR; 10.VII.1996, 1 ex. pod vrbovým pařezem, LČ.

DISKUSE A SHRNUTÍ

V literárních pramenech o druhu *Eupotosia affinis* je několik zmínek, vztahujících se k území Čech. V minulém století ho ještě odtud neuvedli Lokaj (1869) a Kliment (1899), ani na počátku století Klima (1902). Teprve Fleischer (1927-1930) napsal, že má ve své sbírce i exemplář z Čech, ale bez udání bližšího naleziště. Na tento údaj reagoval Balthasar (1956) sdělením, že nezná žádné doklady z Čech. V nedávné době podali Černý & Bauernöpl (1995) zprávu o nálezu v Hluboké nad Vltavou s hodnocením, že se jedná o velmi sporný údaj. M. Valenta (pers. comm. 1997) totiž choval současně s larvami zlatohlávků z Hluboké nad Vltavou také 2 larvy ze zámeckého parku v Lednici na jižní Moravě a potvrdil nám, že záměnu larev zcela jednoznačně vyloučit nemůže. Na lokalitě mimo souvislou oblast rozšíření se může navíc jednat o zavlečení nebo o únik z chovu. Larvy zlatohlávků jsou totiž někdy chovány teraristy jako krmivo plazů (Niedl 1979). Na základě výše uvedených skutečností nelze uvedený druh do fauny Čech zařadit.

Nedostatečně doložený je také dřívější výskyt na jižní Moravě. Starší autoři, kteří zpracovávali faunu Coleopter jižní Moravy, zde tento druh v minulém století nezaznamenali (Müller 1863, Steiner 1865, Reitter 1870, Leder 1872). Pozdější údaje Fleischera (1927-1930) a Balthasara (1956) jsou zcela nekonkrétní. V některých případech docházelo také k chybné determinaci. Např. v depozitáři OVM jsou ve sbírce F. Urbáška 3 ex. *Potosia cuprea obscura* (Andersch, 1797) z Olomouce a Prostějova, označené chybně jako *Potosia affinis*. Ve sbírkových fondech muzeí (MKP, OM, SZMO, VMO) jsme nenalezli žádné doklady o výskytu před rokem 1990. Chybí rovněž v depozitáři NMP (J. Jelínek, pers. comm. 1997) a JMČB (Z. Kletečka, pers. comm. 1997). Dokladové kusy z území České republiky neobsahuje ani sbírka V. Zoufala, uložená v MZMB. V té je 5 ex. *Eupotosia affinis* z Tyrol, Terstu a Bolzana. Tyto kusy však dokazují, že Zoufal tento druh determinoval správně. Podle P. Lauterera (pers. comm. 1997) je v MZMB uložena pouze část jeho sbírky.

Zatím nejstarším dokladovým materiálem z Moravy je tedy 1 ex. z 30.VI.1990 z Břeclavi od L. Čížka. Dosud známý výskyt v České republice je omezen na oblast listnatých lesů jihovýchodní Moravy. V současnosti jsou tyto lokality nejseverněji položenými nalezišti ve střední Evropě. V případě výskytu na okraji areálu dochází za příznivých podmínek vlivem penetrace k oscilacím hranic areálu (Buchar 1983). K posunování severní hranice rozšíření na jihu Moravy dochází zřejmě právě nyní. Jedná se pravděpodobně o důsledek pozvolného zvyšování průměrných ročních teplot ve střední Evropě v posledních desetiletích (Jírovský 1976, Seifert 1994, Gába & Gába 1995). Např. u zlatohlávka *Oxythyrea funesta* (Poda, 1761) byl v současné době zjištěn nárůst počtu lokalit a postupné zvyšování denzity (Vitner & Král 1993; Vláčil 1995; Šuhaj, Hudeček & Stolarczyk 1996). V budoucnu by bylo žádoucí zmapovat další výskyty *Eupotosia affinis* v České rupublice, abychom měli k dispozici exaktní údaje pro porovnání změn v delším časovém období.

Eupotosia affinis je heliofilní druh se striktně diurnální aktivitou. Nejranější nález je z 16.V.

(lok. č. 5) a poslední z 18.VII. (lok. č. 2). Létá převážně v korunách dubů a usedá na jejich mladé výhonky, takže převážná většina dokladových kusů byla ulovena v letu. V jednom případě byla imaga nalezena v květech svídy (*Swida* sp.), a to na lokalitě č. 5. Na jižním Slovensku, kde je tento druh místy poměrně hojný, lze nalézt imaga v květech častěji. Např. 13.V.1990 nalezl D. Všianský (pers. comm.) poblíž Bratislavy v květech převážně bezu černého (*Sambucus nigra)* kolem 30 jedinců a J. Vávra (pers. comm.) 5.V.1986 na Modrém vrchu u Štúrova 1 ex. na květu hlohu (*Crataegus* sp.). Výskyt na přezrálém ovoci jsme v našich podmínkách dosud nezaznamenali. Na lokalitě Pilis v Maďarsku nalétávala imaga hojně na metrová polena a skládku dřevního odpadu (L. Čížek, pers. comm. 1996). Z. Kletečka (pers. comm. 1996) tento druh sbíral v letech 1979-1983 ve starých opuštěných sadech v Gajdarech, Zmijevu a Charkově na východní Ukrajině.

V soupisu dosud nepublikovaných dokladů přinášíme informace o 6 nových lokalitách *Eupotosia affinis* v České republice. Celkově je zde nyní zaznamenán výskyt na 10 lokalitách, které jsou umístěny v 8 faunistických čtvercích síťového mapování (obr. 1). Na základě kusých a nedoložených údajů z první poloviny 20. století nemůžeme spolehlivě rozhodnout, zda se jedná o současný vzestup autochtonních populací, nebo zda k nám tento druh začal pronikat v nedávné době z Podunají biokoridory podél řeky Moravy. Z hlediska vertikální zonace se nalézá většina lokalit v planárním výškovém stupni do 200 m n. m. a pouze 2 lokality v kolinním výškovém stupni v rozmezí 201 až 500 m n. m. Na jižních svazích Vihorlatu na východním Slovensku zasahuje výskyt *Eupotosia affinis* místy až do submontánního výškového stupně nad 500 m n. m. (Žirovnický 1968, Niedl 1986).

PODĚKOVÁNÍ: Děkujeme všem sběratelům, uvedeným v přehledu nálezů a v diskusi za poskytnutí svých výsledků z terénního výzkumu. Dále děkujeme za doplňující údaje L. Čížkovi (Brno), I. Jenišovi (Náklo), Ing. J. Kolibáčovi, CSc. (Ostrava), Ing. V. Kubáňovi (MZMB), J. Procházkovi (Hodonín), M. Valentovi (Hluboká nad Vltavou) a D. Všianskému (Adamov). Za umožnění prohlídek sbírek muzeí vděčíme Ing. M. Bocákové (VMO), Ing. M. Foralovi (OM), RNDr. P. Lautererovi (MZMB), Dr. J. Roháčkovi, CSc. (SZMO) a MUDr. J. Sitkovi (MKP). Za informace o dokladovém materiálu uloženém v muzejních sbírkách jsme zavázáni Mgr. Z. Kletečkovi (JMČB) a RNDr. J. Jelínkovi, CSc. (NMP). Za cenné připomínky k textu děkujeme Mgr. P. Kočárkovi (Univerzita Palackého v Olomouci) a Ing. J. Vávrovi (OM). Velice nám přispěla důkladná a podnětná kritika nedostatků při formování konečného textu od RNDr. J. Vitnera (knihovna České společnosti entomologické v Praze). Na závěr děkujeme také A. Hubáčkovi (Bohumín) a R. Juříkovi (Ostrava) za technickou pomoc a J. Hudečkovi (Klimkovice), RNDr. D. Královi (katedra zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze) a R. Šigutovi (Paskov) za poskytnutí některých literárních pramenů.

LITERATURA

ÁDÁM L. 1994: A check-list of the Hungarian Scarabaeoidea with the description of ten new taxa (Coleoptera). *Fol. Entomol. Hung.,* 55: 5-17.

ANONYMUS 1981: *ČSSR 1:500 000. Účelová podkladová mapa pro ústav pro výzkum obratlovců ČSAV.* Kartografie, Praha, 1 mp. (in Czech).

ANONYMUS 1994: *Pálava. Turistická a cykloturistická mapa 1:55 000.* SHOCart, Zlín, 1 mp. (in Czech).

BALTHASAR V. 1956: *Brouci listorozí - Lamellicornia I. Scarabaeidae pleurosticti. Fauna ČSR 8.* NČSAV, Praha, 287 pp. (in Czech, German and Russian abstr.).

BENEŠ I., MIKULÍK H. & ANDERS O. 1981: *Kroměřížsko 1:100 000. Soubor turistických map.* Kartografie, Praha, 1 mp. (in Czech).

BUCHAR J. 1983: *Zoogeografie.* SPN, Praha, 200 pp. (in Czech).

BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M. & STEFAŃSKA J. 1983: *Coleoptera (Scarabaeoidea, Dascilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea). Katalog Fauny Polski 23, 9.* PWN, Warszawa, 294 pp. (in Polish).

ČERNÝ L. & BAUERNÖPL L. 1995: Vrubounovití brouci z podčeledi zlatohlávků a zdobenců (Scarabaeidae; Cetoniinae, Trichiinae) v okolí Hluboké nad Vltavou. *Selene,* 4 (duben): 5-7 (in Czech).

ČIHAŘ J., FORMÁNEK J., HODKOVÁ Z., KHOLOVÁ H., MORAVEC Z., PFLEGER V., SKALICKÁ A. & TOMAN J. 1988: *Příroda v ČSSR.* Práce, Praha, 432 pp. (in Czech).

DAVÍDEK V., JAMBOROVÁ H., JIRSOVÁ M., SEKERA V. & SRB V.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970, díl 1.* Federální statistický úřad, Praha, 1188 pp. (in Czech).

FLEISCHER A. 1927-1930: *Přehled brouků fauny Československé republiky.* Mor. mus. zemské, Brno, 485 pp. (in Czech).

GÁBA Z. & GÁBA Z. 1995: Jak se na severní Moravě a ve Slezsku mění podnebí. *Vlast. Listy*, 21: 35-37 (in Czech).

HORION A. 1951: *Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas (Deutschland, Österreich, Tschechoslovakei) mit kurzen faunistischen Angaben.* A. Kernen Verl., Stuttgart, x + 536 pp.

JAKOBSON G.G. 1915: Fauna okrestnostnej g. Novo-Aleksandrii, Ljublinskoj gub. II. Žestkokrylyja (Coleoptera). 1. (Cerambycidae, Chrysomelidae (Častju), Lucanidae, Scarabaeidae). *Zap. Novo-Aleks. Ins. S. Ch. Lesov., Petrohrad,* 23 (3): 150-173 (in Russian) (sec. rec., in Burakowski, Mroczkowski & Stefańska 1983).

JÍROVSKÝ V. 1976: *Meteorologická pozorování v Praze-Klementinu 1775-1975.* Hydrometeorologický ústav, Praha, 460 pp. (in Czech).

JUŘENA D. 1996: Příspěvek k faunistice listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea) Čech, Moravy a Slovenska. (Contribution to the faunistics of Scarabaeoide (Coleopter) of Bohemia, Moravia and Slovakia). *Klapalekiana*, 32: 27-32 (in Czech, English abstr.).

KLIMA A. 1902: *Catalogus insectorum faunae bohemicae VI. Die Käfer (Coleoptera).* Verl. Gesellsch. Physiokrat. Prag, Prag, vii + 120 pp.

KLIMENT J. 1899: *Čeští brouci. Dílo o broucích Čech, Moravy a Slezska.* Vlast. nákl., Německý Brod, xvi + 811 pp. (in Czech).

KORČÁK J., TRNKOVÁ B., ŠTUDENT J. & CHALUPNÝ V. 1935: *Statistický lexikon obcí v Republice Československé II. Země Moravskoslezská.* Orbis, Praha, xxiii + 214 pp. (in Czech).

KRÁL D. 1989: Seznam československých listorohých brouků (Coleoptera, Scarabaeoidae). *Stud. Zpr. Okres. Muz. Praha-vých.*, [9] 1987: 15-30 (in Czech, English abstr.).

KRÁL D. 1993: Scarabaeoidea, pp. 66-71. In: JELÍNEK J. (ed.): Check list of Czechoslovak Insects IV. (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Fol. Heyrovskyana, Suppl.* 1: 3-172 (in English and Czech).

KRÁL D. & VITNER J. 1993: Faunistic records from the Czech Republic - 1. Coleoptera: Scarabaeidae. *Klapalekiana*, 29: 18.

KRÁL D. & VITNER J. 1996: Coleoptera: Scarabaeoidea, pp. 419-431. In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds.): Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, III. *Fol. Fac. Sci. Nat. Univ. Masarykianae Brunensis, Biol.*, 94 (1996): 409-631.

LOKAJ E. 1869: Verzeichniss der Käfer Böhmens. *Zool. Abt. Landesdurchforsch. Böhmen, Sect.* 4: 7-77.

LEDER H. 1872: Erster Nachtrag zu Edm. Reitter's Uebersicht der Käfer-Fauna von Mähren und Schlesien. *Verh. Naturf. Ver. Brünn*, 10: 86-139.

MACHATSCHKE J. W. 1969: Scarabaeidae, Blatthornkäfer, pp. 266-366. In: FREUDE H., HARDE K.W. & LOHSE G.A. (eds.): *Die Käfer Mitteleuropas, Bd. 8. Teredilia, Heteromera, Lamellicornia.* Goecke & Evers, Krefeld, 388 pp.

MEDVEDEV S.I. 1964: *Fauna SSSR, Coleoptera 10, 5 (Scarabaeidae: Cetoniinae, Valginae).* Izd. AN SSSR, Moskva - Leningrad, 375 pp. (in Russian).

MIKŠIĆ R. 1966: Zenther Beitrag zur Kenntnis der Protaetia-Arten (51. Beitrag zur Kenntnis der Scarabaeiden). *Zeitschr. Arbeitsgemeinsch. Österr. Entomol.*, 18: 1-34.

MIKŠIĆ R. 1970: Übersicht der mitteleuropäischen Arten der Gattung Protaetia Burm. (Scarabaeidae; Cetoniinae). *Entomol. Nachr.*, 13: 137-147.

MÜLLER J. 1863: Verzeichniss der bis jetzt in Mähren und Oesterreichis-Schlesien aufgefundenen Coleopteren. *Verh. Naturf. Ver. Brünn*, I: 211-245.

NIEDL J. 1979: *Pouště, džungle a hory mých snů.* Jihočeské nakl., České Budějovice, 104 pp. (in Czech).

NIEDL J. 1986: *Okouzlen brouky a hady.* Jihočeské nakl., České Budějovice, 152 pp. (in Czech).

NOVÁK I. 1989: Seznam lokalit a jejich kódů pro síťové mapování entomofauny Československa. [The list of localities and their codes for grid mapping of entomofauna of Czechoslovakia]. *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 25 (1-2): 3-84 (in Czech).

PONGRÁCZ A. 1923: Beitrage zur Tiergeographie Polens. *Arch. Naturg., A, Berlin*, 89, 11: 244-259 (sec. rec., in Burakowski, Mroczkowski & Stefańska 1983).

RATAJ K. 1986: A contribution to the taxonomy and ecology of the genus Potosia Mulsant. *Annot. Zool. Bot.*, 173: 1-20.

REITTER E. 1870: Uebersicht der Käfer-Fauna von Mähren und Schlesien. *Verh. Naturf. Ver. Brünn*, 8 (2): i-vii + 1-195.

REITTER E. 1899: Bestimmungs-Tabelle der Melolonthidae aus der europäischen Fauna und den angrenzenden Ländern, enthaltend die Gruppen der Dynastini, Euchirini, Pachypodini, Cetonini, Valgini und Trichiini. *Verh. Naturf. Ver. Brünn,* 37: 21 -111.

REITTER E. 1909: Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reiches. II. Band. *Schr. Dtsch. Lehrerver. Naturk., Stuttgart.*, 24: 1-392.

SEIFERT V. 1994: *Počasí kolem nás.* Grada, Praha, 144 pp. (in Czech).

STEBNICKA Z. 1978: *Żukowate - Scarabaeidae. Grupa podrodzin: Scarabaeidae pleurosticti. Klucze do oznaczania owadów Polski 19, 28 b.* PWN, Warszawa, 63 pp. (in Polish).

STEINER E. 1865: Erster Nachtrag zu dem von Herrn Julius Müller in der Sitzung vom 10. December 1862 vorgelegten Verzeichnisse der bis jetzt in Mähren und Oesterreichisch-Schlesien aufgefundenen Coleopteren. *Verh. Naturf. Ver. Brünn*, 3: 203-208.

ŠIGUT R. 1996: Zajímavé nálezy brouků v okolí Radějova v Bílých Karpatech (Coleoptera, Polyphaga). *Sborn. Přírodověd. Klubu Uherské Hradiště*, 1: 66-68 (in Czech).

ŠUHAJ J., HUDEČEK J. & STOLARCZYK J. 1996: Výskyt Oxythyrea funesta (Poda,1761) na Moravě a ve Slezsku (Coleoptera: Cetoniidae). (Occurrence of Oxythyrea funesta (Poda, 1761) in Moravia and Silesia (Coleoptera: Cetoniidae)). *Čas. Slez. Muz. Opava, Ser. A*, 45: 69-77 (in Czech, English abstr.).

TAUZIN P. 1991: Précision sur la répartition de quelques espèces de Cetoniinae Paléarctiques. Première note: Les Eupotosia Mikšić, 1954. *L`Entomologiste*, 47 (6): 293-305.

VITNER J. & KRÁL D. 1993: Faunistické síťové mapování listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea) Čech, Moravy a Slovenska - výběr výsledků získaných v létech 1991-1993. (Faunistic grid mapping of Scarabaeoidea (Coleoptera) of Bohemia, Moravia and Slovakia - selected results obtained in 1991-1993). *Klapalekiana,* 29: 153-162 (in Czech, English abstr.).

VLÁČIL V. 1995: Příspěvek k faunistice zlatohlávka Oxythyrea funesta (Coleoptera: Scarabaeidae). (Contribution to the faunistics of Oxythyrea funesta (Coleoptera: Scarabaeidae). *Klapalekiana,* 31: 63-64 (in Czech, English abstr.).

ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. (Entwurf einer Gliederung der Tschechoslowakei für Zwecke der faunistischen Forschung). *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV,* 8: 3-16 (in Czech, German abstr.).

ZOUFAL V. 1922: Fauna brouků Prostějovského okresu. *Věst. Klubu Přírodověd. Prostějov*, 18 (1920-1921): 5-21 (in Czech).

ŽIROVNICKÝ J. 1968: Zajímavější nálezy brouků z okolí Petrovců na Vihorlatě. *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 4: 59-62 (in Czech).

SUMMARY

1. This report summarizes all the known facts on the occurrence of *Eupotosia affinis* (Andersch, 1797) in the Czech Republic in the last 75 years from 1922 to 1996. Older reports from the 20th century are mostly without the precise data and are not based on documented specimens. The first documented record dates back only to 1990.

2. In the list of the so far unpublished data we give information on 6 new localities of *Eupotosia affinis.* Altogether there are ten localities located in 8 faunistic squares of the grid mapping (see Fig. 1). The current presence is located in quite a small area of leafy forest of south-eastern Moravia. It does not occur in Bohemia.

3. The localities in the South Moravia are currently the most northerly located habitats of *Eupotosia affinis* within the Central Europe. The shift of the northern line of the distribution area is most probably due to the gradual increase of the average annual temperature in the Central Europe in last decades.

4. Adults were found from 16 May to 18 July and most of them were caught at flight. It is a heliophilous species with stricly diurnal activity. Adult individuals eat mainly oak sap, in one case 2 specimens sucked the nectar from the cornel blossoms (*Swida* sp.).

Abbreviations and explanatory notes:

- kol. st. - collinous altitudinal level (201-500 m);
- the figure in round brackets after locality name is the code of the square in the reference grid used for faunistic research in the former Czechoslovakia (partially in Novák 1989);
- an example of abbreviations of collections ("Seznam sbírek a jejich zkratky"): i.e., DK = David Král, Praha - without further details - means D. K. lgt. and coll.